

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_118
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk a právo
Autor, spoluautor:	Mgr. Dagmar Minaříková
Název DUMu:	Trestní právo
Pořadové číslo DUMu:	18
Stručná anotace:	Struktura trestního práva, přiblížení trestných činů a přestupků, podmínky trestní odpovědnosti.
Ročník:	4.
Obor vzdělání:	63-41-M/01 Ekonomika a podnikání 65-42-M/02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žáci si vytvářejí na základě prezentace poznámky
Výsledky vzdělávání:	Žáci umí vysvětlit pojmy trestní právo hmotné a procesní, rozlišují trestné činy a přestupky, a znají podmínky trestní odpovědnosti.
Vytvořeno dne:	3.11. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

TRESTNÍ

PRÁVO

Trestní právo

```
graph TD; A[Trestní právo] --> B[Hmotné = Trestní zákon]; A --> C[Procesní = Trestní řád];
```

Hmotné = Trestní zákon

- upravuje podmínky trestní odpovědnosti;
- definuje trestní čin;
- obsahuje všechny skutkové podstaty trestných činů
- uvádí druhy a výše trestů včetně podmínek jejich uložení

Procesní = Trestní řád

- upravuje postup (proces) zjištění a potrestání trestných činů

Protiprávní jednání

```
graph TD; A[Protiprávní jednání] --> B[Trestný čin]; A --> C[Přestupek];
```

Trestný čin = pro společnost nebezpečné jednání (znaky vymezeny v Trestním zákoně)

Sankce: podmíněné a nepodmíněné odnětí svobody, peněžitý trest, veřejně prospěšné práce...

Trestné činy *projednávají, soudí a trestají* soudy na základě obžaloby (návrhu na potrestání) podané státním zástupcem

Přestupek = zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti (je označeno v Zákoně o přestupcích nebo v jiném zákoně, pokud nejde o jiný správní delikt nebo trestní čin).

Sankce: napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci...

Přestupky *projednávají, řeší a trestají* obce, orgány státní správy, policie...

Trestné činy

- proti republice (vlastizrada, sabotáž, teror...)
- hospodářské (zkreslování údajů o stavu hospodaření, padělání peněz, pletichy při veřejné soutěži...)
- proti pořádku ve věcech veřejných (úplatkářství, pohrdání soudem, útok na veřejného činitele, křivé obvinění, zneužívání pravomoci veřejného činitele...)
- obecně nebezpečné (ohrožení životního prostředí, nedovolené ozbrojování, šíření toxikomanie...)
- hrubě narušující občanské soužití (násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci, opilství, kuplířství, týrání zvířat...)

- proti rodině a mládeži (ohrožování výchovy mládeže, neplnění vyživovací povinnosti, dvojí manželství...)
- proti životu a zdraví (vražda, ublížení na zdraví, rvačka...)
- proti svobodě a lidské důstojnosti (omezování osobní svobody, obchodování s lidmi, loupež, vydírání, znásilnění...)
- proti majetku (krádež, podvod, poškození cizí věci, podílnictví, lichva...)
- proti lidskosti (genocida, propagace fašismu, mučení a jiné kruté a nelidské zacházení...)
- proti brannosti (nenastoupení služby v ozbrojených silách...)
- vojenské (neuposlechnutí rozkazu, zběhnutí, urážka mezi vojáky...)

Přestupky proti →

- pořádku ve veřejné správě (školství, zdravotnictví, finance...)
- veřejnému pořádku (neuposlechnutí výzvy veřejného orgánu, poškozování veřejného prostranství...)
- občanskému soužití (rušení nočního klidu, urážka na cti...)
- majetku (záměrné poškození; omezeno finanční částkou 5 000 Kč – pokud je škoda vyšší, jde o trestný čin)

Podmínky trestní odpovědnosti

1) Podmínka věku:

- den, který následuje po dni 15.narozenin. (trestný čin spáchaný mladistvým = provinění)
- Plná trestní odpovědnost v den po dni 18.narozenin.
- Mladistvým = od 15. do 18.roku věku

2) Okolnosti vylučující trestnost:

- Nepříčetnost (duševní porucha)
- Nutná obrana
- Krajní nouze
- Oprávněné použití zbraně

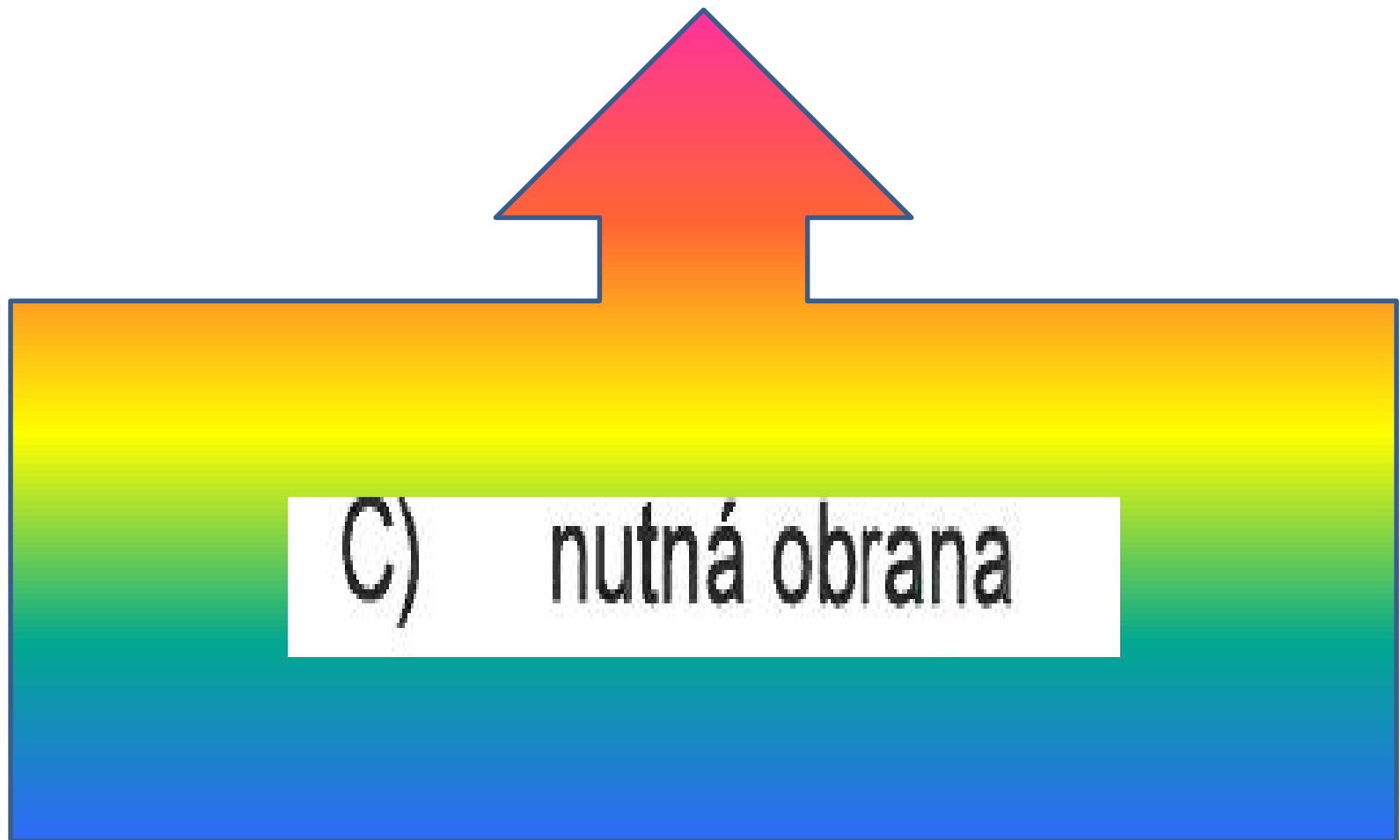

Poštovní doručovatel Jan K. nesl dne 25. 10. 2010 značnou částku finanční hotovosti. Téhož dne byl přepaden osmatřicetiletým Petrem L. Doručovatel Jan K. odmítl peníze vydat a při následující potyčce Petra L. těžce zranil.

(O. Novotný a kol., Trestní právo hmotné, I. obecná část, upraveno)

Jak bude posuzováno jednání poštovního doručovatele Jana K.?

- A) výkon práv
- B) krajní nouze
- C) nutná obrana
- D) plnění povinností

Použitá literatura:

ČADOVÁ, Barbara, Jana PETRŽELOVÁ a Miroslava ČERMÁKOVÁ.
Maturitní otázky - občanský a společenskovední základ. 1. vyd.
Fragment, 2008, 224 s. ISBN 978-80-253-0600-0.